

Journaliste Marie-Claire van den Berg kreeg kinderen en besloot het goede (groene) voorbeeld te geven zonder een geitenwollensokkenmoeder te worden. Voor esta gaat ze eropuit om eco-onduidelijkheid de wereld uit te helpen.

Hoe groen is Den Haag?

Groener leven betekent ook groener stemmen. Maar welke partij heeft het beste klimaatbeleid? En hoe milieuvriendelijk leven de politici zelf? Marie Claire inspecteert het Binnenhof.

GROEN KIEZEN

Over het algemeen geldt: als je voor een zo groen mogelijke toekomst bent, kun je beter niet kiezen voor het CDA en de VVD. Die partijen zijn bijvoorbeeld vóór de bouw van nieuwe kerncentrales en willen het verduurzamen van ons energiebeleid meer aan de markt overlaten. Partijen met een meer uitgesproken groen programma zijn GroenLinks, D66, SP en de PvdA. De Christen-Unie heeft ook progressieve groene standpunten. De Partij voor de Dieren richt zich voornamelijk op het dierenwelzijn. Milieuorganisatie Greenpeace heeft de definitieve verkiezingsprogramma's langs de duurzame meetlat gelegd en in een politieke ranglijst samengevoegd. Partijen die inzetten op energiebesparing en de resterende energie willen opwekken met zonnepanelen en windparken krijgen extra punten. Partijen die kolencentrales en kerncentrales blijven toestaan, scoren in de min. De 'duurzame ranglijst' staat op www.greenpeace.nl/verkiezingen en natuurlijk is er ook stemwijzer.nl

De dag begint met een bezoek aan Kamerlid **Esmé Wiegman van de ChristenUnie**. Haar partij staat bekend om een progressief klimaatbeleid, maar hoe doet ze het zelf? 'Ik ga dagelijks met de trein van Zwolle naar Den Haag en ook met man en kinderen reis ik vaak met de trein. Zuivel, groente en fruit halen we bij de natuurwinkel met de fiets. Dat is duurder, maar wel eerlijker. We zijn daardoor in elk geval één dag minder vlees gaan eten, dat halen we bij de boer. Ik zou niet meer terug willen, biologische groenten van het land smaken veel lekkerder dan uit de supermarkt. We gaan altijd met de caravan op vakantie, naar de bergen. En de kinderen vinden dat prachtig. Als mensen klagen dat duurzaam leven te duur is, denk ik vaak: sla dan de Efteling eens een keer over en ga de natuur in. Dat is nog leuker ook.'

Op zijn bureau staan knuffel-zeehondjes die de herinnering aan zijn tijd als actievoerder bij Greenpeace oproepen. Maar er ligt ook een *Playboy* met Patricia Paay op de cover. Lachend verontschuldigt **Diederik Samsom van de PvdA** zich: 'Ik stond in het grote interview, vandaar.' Samsom lijkt een groot groen hart te hebben. Zo reist hij – in tegenstelling tot Marja van Bijsterveldt – altijd met de trein naar zijn werk. Samsom: 'Ik ben ook erg blij dat mijn plan voor internet in de trein eindelijk wordt uitgevoerd. We zullen nooit iedereen uit de auto krijgen, maar als we met internet en werkcoupés 10 procent kunnen overhalen de auto te laten staan, hebben we het fileprobleem al bijna opgelost. Ik heb overigens wel een auto, een hybride. En sinds kort heb ik ook een iPad. Alle dikke rapporten die ik normaal print, heb ik nu digitaal. Scheelt stapels papier! Eigenlijk zouden alle kamerleden zo'n ding moeten hebben.'

Diederik Samsom (PvdA): 'We hebben op het Kamergebouw een aantal zonnepanelen staan en een zonneboiler. Het is mooi dat het kan, maar als wij onze energiehonger willen stillen, redden we het niet met dit soort kleinschalige projecten. Dan moet het met gigantische zonne-energieparken in de Sahara bijvoorbeeld. Toch vind ik dat we als politici wel moeten denken aan onze voorbeeldfunctie. Als je vanuit de politiek keer op keer de boodschap verkondigt dat we zuiniger moeten gaan rijden, dan is het toch raar dat de minister van Buitenlandse Zaken nog steeds in een auto met het energielabel F rond wordt gereden? Ik heb, samen met collega's, jarenlang voorgesteld om hybride dienstauto's voor de ministers en staatssecretarissen aan te schaffen, ik droomde zelfs van BMW's op waterstof, maar dat is altijd mislukt. Langzaam maar zeker worden de auto's wel zuiniger, maar het volgende kabinet móet het echt beter doen. Je ziet het, uiteindelijk heeft de Tweede Kamer last van dezelfde daadloosheid als elk ander groot bedrijf.'

Femke Halsema gaat al jaren met de trein naar Den Haag. 'Toch word ik regelmatig aangesproken over de oldtimer van mijn vriend. Hij heeft een oude Mercedes. Maar ik rij er niet eens in! En dan nog; er zit een gigantische gastank in, wat de auto zuiniger maakt dan alle dienstauto's van mijn collega's bij elkaar.'

Boris van der Ham: 'Van een strenge geitenwollen sok neem je zo'n boodschap toch minder snel aan'

Samsom is vegetariër: 'Kijk, het is simpel: negen miljard mensen die elke dag vlees willen eten, dat trekt *Spaceship Earth* gewoon niet. Overstappen op biologisch vlees is ook niet genoeg, het moet gewoon minder. Daarom is de PvdA wél voor de hogere belasting op vlees. En we moeten bedrijven veel meer verplichten duurzamer te worden. Als we het aan de markt overlaten, gebeurt het niet.'

Op de kamer van **Marja van Bijsterveldt** (CDA, demissionair staatssecretaris van onderwijs) valt meteen op dat er overal prachtige foto's van weidelandschap met koeien hangen: 'Koeien zijn zulke bijzondere beesten. Een boer vertelde me dat hij twee koeien had die al jaren vriendinnen waren. Toen een van beide overleed, heeft de ander nog jaren bij het verlaten van de wei omgekeken om te kijken waar ze bleef.' Hoe bijzonder Van Bijsterveldt de koeien ook vindt, ze eet wel gewoon vlees. 'Ik probeer zo veel mogelijk biologisch te kopen, maar dan wel in mijn eigen dorp, omdat ik vind dat de middenstand er overeind moet blijven. De btw op het vlees verhogen ziet ze overigens niet zitten: 'Dat is geen oplossing voor het terugdringen van onze vleesconsumptie. Het bedrijfsleven maakt al meer een keuze voor duurzamere productie en maatschappelijke organisaties moeten de consument bewuster maken, zodat mensen zélf de verstandigste keuze gaan maken.'

Politici moeten thuis het goede voorbeeld geven, vindt **D66-Kamerlid Boris van der Ham**, maar hij wil het belang daarvan wel nuanceren. 'Uiteindelijk gaat het erom wat je in de Kamer doet. Als een politicus thuis een spaarlamp indraait maar in de Kamer tegen schone energie stemt, heeft het weinig zin. Ik merk dat het bij milieudebatten te vaak over symbolen gaat en de grote zaken blijven liggen. Dan wordt er uren over terrasverwarmers gesproken, terwijl het over grote zonnecranchtcentrales moet gaan. Of er is een heftige discussie over een handvol circussieren, terwijl het lot van miljoenen varkens en kippen in kleine hokken onbesproken blijft.'

Toch wil hij wel wat kwijt over zijn groene inborst: 'Ik koop biologisch vlees, eieren en melk. Neem vaak de trein. Heb de schoonste droger en wasmachine en zelfs een waterbesparende douchekop. En ik heb oogjes in de gang. Als ik in de buurt van de lamp ben, ziet de sensor dat en springt het licht automatisch aan. Ga ik weer weg, dan gaat het weer uit. Erg handig. Daarbij neem ik binnen- >

Thuis heeft Diederik Samsom **een gadget dat zijn stroomverbruik in beeld brengt**, de 'Watt': 'Die dwingt je na te denken hoe je kunt bezuinigen op je stroomverbruik. We hebben er in het Tweede Kamer-gebouw trouwens één in het groot: de energiespiegel. Daarop kun je zien hoeveel stroom de Tweede Kamer verbruikt. Hoe meer we verbruiken, hoe roder de metertjes uitslaan. Het apparaat is alleen al maanden stuk.'

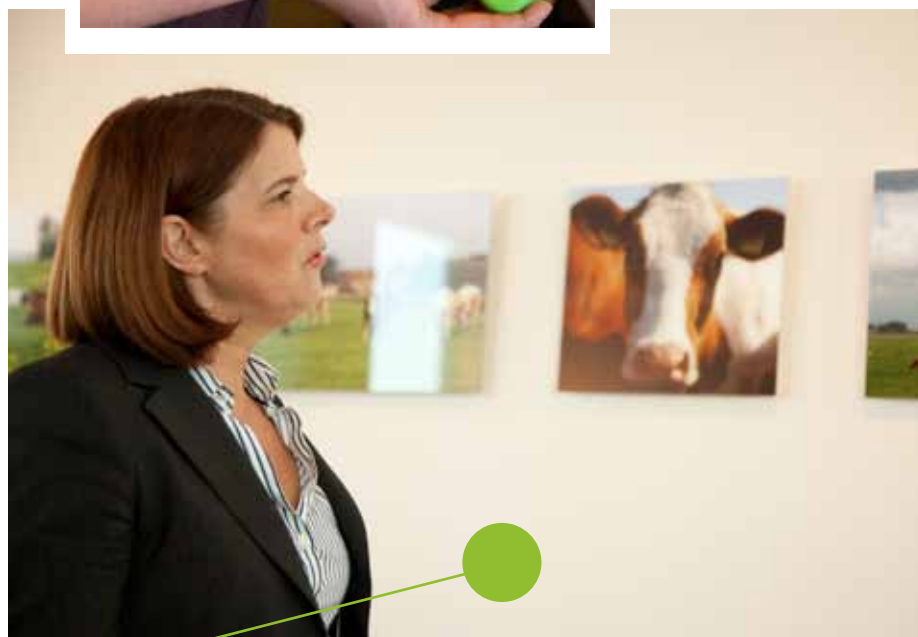

Boris van der Ham: 'Waarin we ons als D66 echt onderscheiden van de andere partijen is dat we van de 10 procent natuurgebied die we nu in Nederland hebben, 15 procent willen maken.' **Heel mooi Boris**, maar misschien moet je eens beginnen dat éne plantje op je werkkamer water te geven?

Op de werkkamer van Boris van der Ham hangt een enorme koe van de Kunstfabriek: 'Ik heb iets met koeien. Misschien omdat mijn vader er zo van hield. Maar ze zijn ook lekker! Het liefst biologisch, ook in het Kamerrestaurant, maar scharrel mag ook. Scharrel vind ik wel het minimale wat je kunt doen. **D66 wil graag dat industrieel vlees hoger belast gaat worden.** En boeren die beter produceren dan in de welzijnsrichtlijnen staat, zouden belastingvoordeel moeten krijgen. Ik denk trouwens dat ik als vleeseter deze boodschap juist beter kan verkopen. Van een strenge geitenwollensok neem je het toch minder snel aan.'

Kijk nou, **daar staat een Segway!** De bodes van de Tweede Kamer gebruiken dit hippe elektrische step-achtige apparaat als ze spoedpost moeten wegbrengen. Maar volgens een medewerker staat het ding al maanden werkeloos in de hoek. Gelukkig maar, dat scheelt weer wat stroom.

Marja van Bijsterveldt over de foto's in haar kamer: **'Dat is het uitzicht vanuit mijn huis.'**

Esmé Wiegman (ChristenUnie): 'Een van de dingen die we in de Tweede Kamer afgrijselijk veel gebruiken is papier. Gelukkig printen we sinds een tijdje dubbelzijdig. Nu alleen nog zorgen dat we ook meer op gerecycled papier gaan printen.' Over recyclen gesproken: **wordt plastic afval in het Kamerrestaurant eigenlijk gescheiden?** Esmé: 'Nu je het zegt, nee. Er stonden altijd meerdere bakken, maar al een poosje is het er nog maar één. Ik weet eigenlijk niet wat daar de reden van is. Wel hebben we speciale prullenbakken voor plastic bekertjes.'

Femke Halsema:
'Het broodje paling is hier niet meer te krijgen en we drinken nu ook fairtrade koffie'

kort overal dubbel glas in huis.' Binnenkort? Is dat niet wat laat voor iemand van een partij die de verplichting van huizenisolatie in haar verkiezingsprogramma heeft staan? Van der Ham: 'Ja. Ik woon er nog maar een paar jaar en het is een oud, tochtig huis. Ik kan uit ervaring spreken hoeveel rompslomp het geeft om de juiste vergunningen voor raamisolatie te krijgen. Dat moet echt makkelijker worden gemaakt door gemeenten.'

Aan het einde van de dag rest me nog één gesprek, met **GroenLinks-lijsttrekker Femke Halsema**. In 2008 schreef ze het boek *Geluk* over de dilemma's van de moderne consument. Halsema: 'Aan de ene kant zijn we best welwillend om bewuster te leven, maar het lijkt wel of we slaven zijn van de koopkracht die altijd maar opgevoerd moet worden. Neem nou de tassen van Louis Vuitton. Vroeger werden die met de hand gemaakt in Italië en daarom waren ze zo duur. Maar tegenwoordig worden ze voor niets in China geproduceerd, terwijl ze nog net zo veel kosten! Dat soort dingen komt me de neus uit. Het zou fijn zijn als we meer inzicht zouden hebben in het productieproces van onze spullen. Dat kun je ook met eten in de supermarkt doen. Als je op het etiket laat zien wat de milieubelasting van je boodschappen is, wordt het makkelijker om bewust te kiezen.'

Halsema staat te springen om te gaan regeren en haar groene plannen in praktijk te brengen. 'Als Liesbeth Spies van het CDA bijvoorbeeld met wat gloeilampen staat te zwaaien, denk ik: al die morele appels zijn niet goed, daar gaan we ons alleen maar schuldig door voelen. Wij hebben écht goede plannen die we al jaren met succes op haalbaarheid door het Centraal Planbureau laten doorrekenen. Het kan dus wél. Maar dan moeten we wel nú een keuze maken.'

Femke Halsema: 'Natuurlijk proberen we ook in de Kamer op duurzaamheid te letten. 's Avonds gaan bijvoorbeeld automatisch de lichten uit. Dan moet je twee keer in je handen klappen om het weer aan te krijgen. Je voelt je net God als je dat doet. En Ineke van Gent (ook Kamerlid GroenLinks, red.) zit in het presidium, het interne bestuur dat over dit soort huishoudelijke regels gaat. Dat bestuur heeft er onder meer voor gezorgd dat het broodje paling en de ganzenlever niet meer in het Kamerrestaurant te krijgen zijn en dat we nu fairtrade koffie drinken. Alles is hier politiek, ook intern. **Als iemand voorstelt de verwarming een graadje lager te zetten, moet daar eerst uitvoerig over gedebatteerd worden.** En helaas, waar wij tot nu toe in het groot verloren, verliezen we ook intern nog regelmatig.'

.....
Volgende keer

Marie Claire kruipt in de huid van actievoerder.
'Daar sta ik dan, in een Greenpeace-pak tot aan mijn nek in het schuim.'